

DEKLARACJA POZNAŃSKA: apel o wyznaczenie kierunków rozwoju Polski i przywrócenie idei społecznej gospodarki rynkowej

„*Ekonomia i gospodarka w czasach niepewności*” – pod takim hasłem przebiegały obrady tegorocznej, jedenastej już edycji Kongresu Ekonomistów Polskich. Hasło przewodnie wydarzenia nie tylko wpisywało się w klimat niepewności, jaki za sprawą złożonej sytuacji geopolitycznej i możliwej przebudowy globalnej architektury bezpieczeństwa udziela się wszystkim interesariuszom. Było to również wezwanie do refleksji nad wykreowaniem holistycznej strategii dalszego rozwoju Polski, w sytuacji, gdy dotychczasowe przewagi konkurencyjne, takie jak koszty pracy, zdają się wyczerpywać.

Ambicją naszego kraju, który właśnie dołączył do grona 20 największych gospodarek świata, jest wszak przejście od działalności o charakterze odtwórczym ku innowacyjności, tego celu zaś nie da się osiągnąć

bez współpracy pomiędzy sektorem gospodarki realnej i rynkami finansowymi a środowiskami naukowymi. Zamiarem organizatorów Kongresu było, by to spotkanie stanowiło początek debaty ekonomicznej w kraju, gromadząc przedstawicieli nauki, administracji publicznej, Family Business Network Poland, organizacji społecznych oraz mediów.

Efektom XI Kongresu Ekonomistów Polskich było przyjęcie zbioru rekomendacji dla działań decydentów, środowisk akademickich i gospodarczych. To apel o odbudowę zaufania do instytucji publicznych, o wzmocnienie roli nauki w kształtowaniu polityki gospodarczej oraz przywrócenie idei społecznej gospodarki rynkowej jako podstawy długofalowego i zrównoważonego rozwoju kraju, zgodnie z art. 20 Konstytucji RP. Te 11 rekomendacji nazwano Deklaracją Poznańską.

Polskie
Towarzystwo
Ekonomiczne

XI Kongres
Ekonomistów
Polskich

Deklaracja Poznańska na zakończenie XI Kongresu Ekonomistów Polskich

11 powodów

XI Kongres Ekonomistów Polskich, zorganizowany w dniach 4–5 grudnia 2025 roku w Poznaniu przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, stanowił najważniejsze tegoroczne forum debaty ekonomicznej w kraju, gromadząc przedstawicieli nauki, administracji publicznej, biznesu, organizacji społecznych oraz mediów.

W trakcie debaty poprzedzającej Kongres wskazano i skomentowano 11 najważniejszych powodów przemawiających za zorganizowaniem XI edycji tego wyjątkowego wydarzenia:

1. Bo taka jest nasza tradycja
2. Bo chcemy inspirować i rozwijać debatę na temat najważniejszych zagadnień gospodarczych
3. Bo chcemy podnosić poziom edukacji i świadomości ekonomicznej społeczeństwa
4. Bo chcemy wspierać racjonalne decyzje - w społeczeństwie, biznesie i w państwie
5. Bo chcemy inspirować do pomnażania dobrobytu społeczeństwa
6. Bo chcemy pokazać dorobek transformacji rynkowej i naszej pozycji wśród gospodarek rozwiniętych
7. Bo chcemy wzmacniać myślenie strategiczne i kreować wizje rozwoju gospodarczego Polski
8. Bo chcemy inspirować do lepszego wykorzystania potencjału współpracy międzynarodowej
9. Bo chcemy pokazać, że mamy wpływ na podnoszenie jakości życia - jako ekonomiści i obywatele
10. Bo chcemy budować świadomość postępu gospodarczego jako źródła lepszej jakości życia
11. Bo chcemy diagnozować, to co nie działa i wspólnie szukać skutecznych rozwiązań

Tym samym powody te stały się celami XI Kongresu Ekonomistów Polskich.

11 rekomendacji

Dyskusje prowadzone podczas kilkudziesięciu sesji panelowych i referatowych koncentrowały się na kluczowych wyzwaniach współczesnej gospodarki – od stabilności finansów publicznych, przez transformację energetyczną i cyfrową, po kwestie edukacji ekonomicznej, przedsiębiorczości i roli Polski w Unii Europejskiej. Uczestnicy Kongresu zwrócili uwagę, że gospodarka Polski stoi dziś wobec konieczności redefinicji strategicznych priorytetów rozwoju w warunkach nasilających się napięć geopolitycznych, kryzysów energetycznych i demograficznych oraz dynamicznego postępu technologicznego. Wspólnym przesłaniem Kongresu stał się **apel o odbudowę zaufania do instytucji publicznych, o wzmocnienie roli nauki w kształtowaniu polityki gospodarczej oraz przywrócenie idei społecznej gospodarki rynkowej** jako podstawy długofalowego i zrównoważonego rozwoju kraju, zgodnie z art. 20 Konstytucji RP.

W wyniku szerokiej debaty sformułowano zestaw kluczowych postulatów, które stanowią propozycję kierunków działań dla decydentów, środowisk akademickich i gospodarczych. Ich realizacja może przyczynić się do zwiększenia odporności polskiej gospodarki, wzmocnienia jej konkurencyjności oraz zapewnienia dobrobytu społecznego w duchu solidarności międzypokoleniowej:

1. Budowa zaufania do instytucji i wzmocnienie społecznej gospodarki rynkowej

Trwały rozwój wymaga odbudowy zaufania między obywatelami, biznesem a państwem. Fundamentem polityki gospodarczej powinna być konstytucyjna zasada społecznej gospodarki rynkowej – łącząca efektywność i solidarność.

2. Stworzenie długofalowej strategii rozwoju gospodarczego Polski

Polska potrzebuje spójnej, opartej na wiedzy i konsensusie społeczno-politycznym strategii gospodarczej, zapewniającej stabilność instytucjonalną, przewidywalność regulacyjną i odporność na wstrząsy geopolityczne oraz makroekonomiczne.

Polskie
Towarzystwo
Ekonomiczne

XI Kongres
Ekonomistów
Polskich

3. Zapewnienie bezpieczeństwa

Budowa stabilnej pozycji międzynarodowej Polski wymaga zagwarantowania bezpieczeństwa w wymiarze militarnym, ale także technologicznym, surowcowym i energetycznym.

4. Skuteczna odpowiedź na wyzwania demograficzne

Rozwój gospodarczy w długim okresie wymaga zagwarantowania stabilności demograficznej, a także adekwatnej odpowiedzi na starzenie się społeczeństwa – uwzględnienia zmian struktury demograficznej, zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach, wsparcia rozwoju gospodarki senioralnej (*silver economy*), a także odpowiedzialnej polityki migracyjnej.

5. Wzmocnienie stabilności finansów publicznych i odpowiedzialności fiskalnej

Niezbędne jest ograniczenie ryzyka nadmiernego zadłużenia, odbudowa reguł fiskalnych oraz zwiększenie przejrzystości wydatkowania środków publicznych, w szczególności tych przeznaczonych na finansowanie transformacji energetycznej, inwestycji w infrastrukturę mieszkaniową i w usługi publiczne, a także na pokrycie kosztów związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz na wydatki obronne.

6. Wspieranie odpowiedzialnej zielonej transformacji

Należy konsekwentnie inwestować w technologie przyjazne środowisku, ograniczające emisyjność gospodarki i zwiększające jej efektywność energetyczną. Jednocześnie zielona transformacja musi być prowadzona odpowiedzialnie, tak aby nie zmniejszała konkurencyjności polskiej gospodarki.

7. Promowanie i wdrażanie zasad gospodarki umiaru

Przezwyciężenie globalnego kryzysu nie zrównoważonego rozwoju wymaga zmiany dominującego modelu racjonalności indywidualnej na rzecz holistycznego podejścia zorientowanego na przetrwanie cywilizacji. Podstawą tej transformacji powinna być etyczna i kulturowa przemiana, która umożliwi wprowadzenie mechanizmów wdrażających umiar i odpowiedzialność na poziomie jednostkowym, instytucjonalnym i globalnym.

8. Przyspieszenie cyfrowej transformacji

Polska ma potencjał, aby stać się regionalnym liderem w obszarze sztucznej inteligencji. Obowiązkiem władz publicznych jest wspieranie cyfrowej transformacji gospodarki, administracji i usług publicznych, z poszanowaniem praw obywateli.

9. Wspieranie przedsiębiorczości i innowacji jako filaru odpornej gospodarki

Należy eliminować bariery dla działalności gospodarczej i wzmacniać ochronę własności prywatnej. Konieczne jest tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi ekosystemów innowacji, start-upów i firm rodzinnych, a także wspieranie sukcesji międzypokoleniowej oraz współpracy nauki z biznesem, aby zwiększać produktywność i globalną konkurencyjność polskich przedsiębiorstw.

10. Rozwój edukacji ekonomicznej i kompetencji przyszłości

Edukacja ekonomiczna – od szkoły po uniwersytet – powinna być traktowana jako strategiczna inwestycja publiczna. Konieczne jest rozwijanie kompetencji cyfrowych, finansowych i przedsiębiorczych oraz kształtowanie krytycznego myślenia w duchu odpowiedzialności społecznej.

11. Otwarta i oparta na wiedzy debata o miejscu Polski w Unii Europejskiej

Konieczne jest wznowienie rzetelnej debaty o przystąpieniu Polski do strefy euro, jej udziale w unijnej polityce przemysłowej, klimatycznej i cyfrowej oraz o roli naszego kraju w kształtowaniu przyszłości Unii Europejskiej.

Deklaracja Poznańska

stanowi zaproszenie do współpracy środowisk naukowych, administracji publicznej, biznesu,
organizacji społecznych oraz mediów
na rzecz budowy nowoczesnej, konkurencyjnej i solidarnej gospodarki,
zdolnej sprostać wyzwaniom nadchodzących dekad.